

OV-Fietsrondje Culemborg – in het rivierengebied

START en FINISH

OV-fietsen zijn te huur bij de rijwielstalling van station Culemborg. Check voor vertrek of er fietsen klaar staan. Op ovfietsbeschikbaar.nl kun je dat live zien.

AFSTAND

29 km, verkorte route 19 km.

Bij knooppunt 44 kun je naar rechts naar nr 40; dan is de route 19 km. Maar ga toch even naar links en kijk bij de bijzondere doorgezaagde bunker, net voorbij de A2 (route punt 3).

KNOOPPUNTEN

Station Culemborg – vanuit rijwielstalling rechtsaf; na 1 km rechtsaf onder spoor door naar 87 – 85 – 86 – Linksaf richting 44, direct weer rechtsaf richting 73 – 44 – 45 – 46 – 47 – richting 01 – in Zijderveld: ga bij rotonde het dorp in via Dorpsstraat – 01 – 44 – 40 – 41 – 42 – 33 – 87, tot station Culemborg.

De route is ook te vinden op de [routeplanner](#) van de Fietsersbond.

HORECA

Koffiehuis Weervolvenhuisje (open in het weekend, net voorbij knooppunt 86);
Schoonrewoerd (De Zwaan; zondag gesloten); Fort Everdingen (open op vrijdag en in het weekend); Fort aan de Spoel (maandag, dinsdag gesloten); op de Markt van Culemborg.

ONDERWEG

1 De komgronden

Na de spoorlijn fiets je midden in de komgronden. Tot ver in de 20^e eeuw woonde er niemand, maar nu is er moderne veeteelt mogelijk dankzij verbeterde afwatering en zijn er wat boerderijen gebouwd. Behalve aan de weilanden zijn de komgronden te herkennen aan de populierenbossen en grienden (wilgenakkers, waar de takken werden geoogst).

2 Paveijen en grienden

Door bodemdaling, Diefdijk en extra wateraanvoer werd het zo nat dat de nederzetting Paveijen werd opgeheven; nog altijd is het relatief nat, waardoor grienden er goed gedijen.

3 Diefdijk

De kazemat net voor de A2 waakte over de afsluitbare doorgang voor de snelweg; in het viaduct zijn de betonnen balken opgeslagen die op de A2 kunnen worden geplaatst om de dijk sluiten.

Zijn militaire functie verloor de Diefdijk, daarom was het mogelijk van bunker 599 landart te maken. Doorgezaagd vormt 599 een eenheid met de waterbergingsplas erachter.

4 De Waai en Molenkade

Eind 14^e eeuw braken de rivierdijken en wist het water de Diefdijk te ondermijnen. In de 16^e eeuw gebeurde dat nog een keer. Een grote ronde waterplas, de Waai, bleef achter, waaromheen de herstelde dijk kwam te liggen.

5 Het Wiel van Bassa

Deze enorme waterplas ontstond na een dijkdoorbraak in februari 1581; heel de Betuwe liep onder, ook Culemborg, waar de Nieuwstad blank stond.

6 Schoonrewoerd en de copes

In Schoonrewoerd loopt de weg licht omhoog, naar de 'top' van een voormalige rivierbedding (de stroomrug); de kerk is er op het hoogste – nog wat extra opgehoogde – punt gebouwd. Op zo'n stroomrug met zijn zandige oeverwallen is de bodem geschikt voor boomgaarden.

Dit is het land van de middeleeuwse cope-ontginningen met vaste perceelsmaten: 110 meter breed, ongeveer 1250 meter lang.

7 Fort Everdingen en het Werk aan het Spoel

Op beide plekken kon water worden ingelaten vanuit de Lek; de forten moesten de inlaatplekken beschermen. Nu hebben ze nieuwe functies: in Fort Everdingen is een camping en bierbrouwerij; Werk aan het Spoel is een culturele hotspot met amfitheater voor optredens.

8 De uiterwaarden

In de uiterwaard zijn nieuwe geulen gegraven om water sneller af te kunnen voeren.

9 Culemborg

Dwars door de historische opbouw: de Havendijk was een eerste uitbreiding van de oude stad; die begint bij de muurschildering van Miss Blanche sigaretten. Met de Markt en het stadhuis als middelpunt eindigt de oude stad bij de Binnenpoort; daarna volgt de Nieuwstad.